

בנוגע לדיוק במבטא התיבות של תפלה עפ"י כללי הדקדוק, ידוע הוראת הרבי, שהעיקר הוא הכוונה, וכמ"ש באגרות ק' הרבי חי"ג ע' רלו :

".. במ"ש אודות השיבושים בקריאה.

- אין קושיתו מובנת, כי פשיטא שאין צריך לשבש הקריאה, אלא שבאם מאיזה סיבה הורגל בקריאה שאינה מתאימה לכללי הדקדוק, ואם ישתדל לשנותה תתבלבל כוונתו. מובן עפ"י האמור שכיון שאין הפשט משתנה, והכוונה אדרבה מתחזקת, העיקר דוחה את הטפל. - ולהעיר משהש"ר עה"פ ודגלו עלי אהבה." היינו, שיש תנאי בזה, שזהו כל זמן "שאינו הפשט משתנה".

ומעין זה בספר חסידים ע' 46 :

".. אם יפלא בעיניך על אותן המגמגמין בלשון, וקורין לחי"ת ה"א ולשי"ן סמ"ך ולקו"ף טי"ת ולרי"ש דלי"ת, איך מתפללים או איך קוראים בתורה ואומרים דבר שבקדושה, כשמגיעים לנפשינו חכמה, לא נמצאו מחרפים ומגדפים, אל תתמה על החפץ, כי בוראינו, אשר הוא בוחן לבות, אינו שואל, כי אם, לב האדם, אשר יהיה תמים עמו, ואחרי שאינו יודע לדבר כענין, מעלה עליו כאלו כוון יפה.

וכן אותם הקוראים פסוקי דזמרה בקול רם ונעים זמר, ואינם יודעים הפסוקים, ואומרים בטעות תפלתם, וזמירותם מתקבל כריח נחוח, וגם הקב"ה שמח עליו שמחה גדולה, ואומר כמה הוא מזמר לפני, לפי דעתו, על זה נאמר (שה"ש ב' ד), ודגלו עלי אהבה, מעול עלי אהבה. במשפט לא ימעל פיו (משלי ט"ז י') מתרגמין לא ידגל פומי.

מעשה ככהן אחד, שהי' פורש כפיו ואומר "ישמדך" [במקום "ישמרך"], והי' שם חכם אחד, והעבירו מלפני התיבה, לפי שאינו יודע לחתוך האותיות אשר בברכת כהנים, והראוהו מן השמים לאותו חכם, כי אם לא יחזרנו יענש בדבר ע"כ. .." ולהעיר, שמדובר כאן הוא (גם) כאשר הפשט משתנה ("ישמדך"- "ישמרך").

והנה, מצד השני, מצינו באגרות ק' של אדמוהריי"צ נ"ע, (אגרות קודש שלו, ח"ז ע' קמב), אודות גודל הזהירות שכן צ"ל בביטוי תיבות ואותיות התפלה, וז"ל :

".. הנה כללות ענין תורת הדקדוק ודאי הדבר כי תורה קדושה היא ותורה שלמה היא וכמ"ש הרה"ק הרה"ג מרנא ורבנא כש"ת מו"ה יהודה ליב [נ"ע] (בעל המחבר ספר שארית יהודה) אחיו של הוד כ"ק אדמו"ר הזקן זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע, באגרתו הקדושה שנדפסה בסדור תורה אור מגודל ענין הדקדוק ע"פ נגלה ומכש"כ ע"פ נסתר.

הקורא אגרת הקדש הלזו ירעד בקראו את האמור שם, וז"ל "שהאותיות והנקודות שאדם מוציא מפיו עושין פרי למעלה ובפרט ליוצאים השמות היוצאים מהאותיות והנקודות", עכ"ל. הרי שהנקודות בקדושתן הם כמו האותיות. ..

והנני בזה להעתיק מעשה נורא שנדפס בספר "מטה יהודה" להגאון ר' ליב ז"ל אופנהיים, בהסכמות גאוני הדו"ר מפראג ופראנקפורט בשנת תנ"ט-ת.ס.

"ראיתי כ"י של הגאון הגדול מוה"ר מאיר אב"ד ור"מ דק"ק לבוב, שמצא מעשה בספר מקובל א', והעתק מכ"י של רבו הגאון מוה"ר מרדכי יפה ז"ל:

"שהי' איש א' שמו ר' עזרי' במוה"ר ידידי', שהי' חסיד גדול ופרוש גדול ומופלג בפרד"ס, בא בחלום לחברו ר' גדלי', ואמר לו, שנה אחר מותו¹ הביא אותו לבי"ד של מעלה, אמרו לי שים עיניך למרום וראה, ראיתי כמו פרחים קטנים ככוכבי השמים לרוב. ומיד נפלה עליו חרדה גדולה, ורתתו כל אברי וברכי, ואמרתי מה אלה המה, והשיבו לי, אלו הנקודות אשר בזית והתפללת ציר"י במקום שב"א וחיר"ק במקום שור"ק ושאר חלופים, ואשר דלגת אותיות במה שלא נתת ריוח בין הדבקים, אלו אותיות והנקודות אשר קלקלת מעולם, אחד מהם לא נעדר, כולם מקטרגים ומבקשים דין, לאמר פלוני זה בזינו והכלימנו ומנע אותנו מלהיות נמנים בכתר עליון, וה' אוהב משפט, ומשפטיך זה חרוץ להיות מגולגל, אולי תתקן אשר עוותת, ולולי מעשיך הטובים אשר הגינו עליך, הי' דינך חמור מאד מאד"..".

ואולי י"ל, עפ"י המבואר במאמר של אדה"ז (סה"מ תק"ע ע' נג): "ענין לשון הקודש אשר נשתבש, שאין שום אדם שיוכל לדבר בו כמו שהוא, בכל האותיות ודקדוקיהם כו' וחלוקיהם בזה, שמדינה זו מדברת אותיות אלו בטוב, ואותיות אלו הם משתבשי', ומדינה אחרת להפוך, אמנם שיחי' בתכלי' השלימות אין שום מדינה.

כי גם הבעש"ט והאריז"ל לא היו יכולים כל הלשון כמו שהוא, כ"א, היו משתבשי' בלשונם. וא"כ, לכאורה אינו מובן, האיך הי' הבעש"ט או האריז"ל מתפלל בשיבוש ח"ו,

אך הענין הוא, להיות כי למעלה אינם אותיות גשמי' ח"ו, כ"א רוחני' מאד נעלה מתהווים ונוצצים בכוונתם בתפלה, בודאי הי' האותיות למעלה כתקונם (כי לא הפה והלשון הוא העושה האותיו' וד"ל), כ"א, כשבא למטה בבחי' גופי' משתבשי' בכאו"א לפי הכלי שלו.

וכמו בהמגיד של ב"י, שאמר לו פסוק א' שלא כמו שנכתב, ובודאי למעלה אין שום שיבוש ח"ו, כ"א, בהכלי שלו הי' נצרך להתגלות אז בגילוי כזה דוקא, הגם שגם הב"י היה בקי בכל התנ"ך, עכ"ז בעת זו היה נצרך לגילוי זה דוקא וד"ל."

והיינו, שהעיקר הוא, אשר "רחמנא ליבא בעי", ולכן, כל זמן שישנה הכוונה הראויה, לא איכפת לן כ"כ על הביטוי, אעפ"י שכנ"ל במכ"ר הרבי, שלכתחילה "פשיטא שאין צריך לשבש הקריאה".

ועצ"ע איך לתווך זה עם הסיפור המובא באגרת הנ"ל (מאדמוהריי"צ נ"ע), המדגיש את גודל הענין והצורך לביטוי הנכון.

¹ מותו .. אותו: כ"ה בנדפס שם, ואוצ"ל "מותי .. אותי" – כדלקמן: אמרו לי.